

В. Л. ВАРАНОВІЧ,
кандыдат філалагічных навук, дацэнт кафедры беларускай філалогіі
ўстановы адукацыі «Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Янкі Купалы»,

А. В. ШАРАПАВА,
старшы выкладчык кафедры «Гуманітарныя дысцыпліны» міждзяржаўнай адукацыйнай установы
вышэйшай адукацыі «Беларуска-Расійскі ўніверсітэт»

ЗАКЛЮЧНЫ ЭТАП РЭСПУБЛІКАНСКАЙ АЛІМПІЯДЫ: аналіз заданняў і парады

(X клас)

Водгук на мастацкі твор

Для водгуку ў X класе быў прапанаваны твор Івана Мележа «Можа — праб'ецца» з цыкла «Белыя вішні і яблыні» (1976).

Большасць удзельнікаў алімпіяды правільна вызначылі, што гэта філасофскі твор, у якім вобраз дубовага парастка сімвалізуе сабой чалавека (грамадства), які прагне сапраўднага шчаслівага жыцця. Тэкст прысвечаны асэнсаванню наступных праблем: выбар свайго шляху да будучыні; пераадоленне жыццёвых перашкод і цяжкасцей; намаганні ў пошуку шчасця і долі; існаванне чалавека ў варажым свеце; вера і бязвер'е; фарміраванне асобы ад вытокаў і інш. Разам з тым некаторыя навучэнцы засяродзіліся толькі на праблемах, перашкодах, не звярнулі пры гэтым увагу на жыццесцвярджальны пафас твора. Таксама пралікам было вылучыць у тэксце толькі тэму прыроды.

Сэнсаўтваральны вобраз твора — апавядальнік, праз свядомасць і ўспрыманне якога чытачы асэнсоўваюць важныя праблемы рэчаіснасці. У многіх работах сустракаецца аднолькавая памылка: у якасці галоўнага вобраза вучні называюць Івана Мележа або проста Івана Паўлавіча. Іншыя вобразы вытлумачаны правільна. Адзначана супрацьстаянне маладога парастка і варажых яму сосен.

Канстатаваўшы хранікальнае развіццё сюжэта, вучні доказна вылучылі кампазіцыйныя часткі твора. У асноўным характарызувалі частыры часткі, што адпавядаюць члянэнню тэксту на абзацы, некаторыя вылучалі тры часткі, аб'яднаўшы ў адно цэлае першы і другі абзацы. У шэрагу работ сустракаліся назвы асобных элементаў сюжэта (экспазіцыя, развязка).

Аднак у такім выпадку неабходна было вылучыць і ахарактарызаваць усе элементы. У некаторых водгуках пра будову твора нават і не згадваецца, што сведчыць пра недастатковы вопыт літаратуразнаўчага аналізу.

У абсалютнай большасці работ правільна вызначаны сродкі мастацкай выразнасці. Канкурсанты называлі эпітэты (*кволы парастак; дружныя, дужыя сосны*), параўнанні (*лісты, падобныя на прапелер; вузлаватае, нібы ўсё ў мускулах, галлё*), перыфразу (*цар лесу*), ампліфікацыі (*захапілі зямлю, засланілі неба; не дадуць разрасціся, не пусцяць*), антытэзу (*зямля — неба*), рытарычныя фігуры (*З такога пачынаецца цар лесу!; Бярэ нязгода, упартасць: а можа — праб'ецца, узнясецца?*) і інш. Але важна памятаць, што ў водгуку галоўнае не пералічыць назвы ўсіх тропай і стылістычных фігур, а вызначыць іх функцыю і прывесці адпаведныя прыклады. Часам сустракаліся не вельмі ўдалыя тлумачэнні.

Цікавымі былі разважанні некаторых навучэнцаў пра ролю дзеясловаў у тэксце: розныя граматычныя формы гэтай часціны мовы ствараюць эфект дыялогу ў свядомасці апавядальніка. Удамымі былі заўвагі адносна сінтаксічнай арганізацыі твора. Падобнае выяўляе ў навучэнцах тонкае адчуванне мовы.

Неабходна адзначыць, што практычна ўсе алімпіяднікі паказалі свой чытацкі вопыт. Арыгінальнымі былі супастаўленні кампазіцыйнага афармлення твора з жанрам санета, пры гэтым згадвалі санеты М. Багдановіча і А. Міцкевіча. Параўноўваліся праблемныя палі аналізуемага тэксту і твораў

М. Лупсякова «Мэры Кэт», Я. Хвалевя «Прынцэса тусоўкі», Ядвігіна Ш. «Дуб-дзядуля» і інш. Навучэнцы дарэчна згадалі і працытавалі вершы А. Лойкі «Дуб філаматаў у Варончы», А. Пісьмянкова «Продкі», А. Разанова «Гліна» і інш. Таксама ў многіх работах згадваліся важныя, часам няпростыя падзеі з

гісторыі нашай краіны, напрыклад, паўстанне пад кіраўніцтвам Кастуся Каліноўскага, перамога ў Вялікай Айчыннай вайне і інш. Навучэнцы параўноўвалі з парасткам дуба Беларусь, якая ні ў якіх сітуацыях не скараецца, імкнецца да свабоды, незалежнасці і шчасця.

Комплексная работа

Выконваючы першую частку задання 1 комплекснай работы па беларускай мове і літаратуры, 34 вучні з 43 удзельнікаў зрабілі гэта з максімальнай дакладнасцю, што стасуецца з аб'ектыўнай лёгкасцю прапанаванага ім выпрабавання, якое было разлічана ў большай меры на тое, каб напачатку надаць канкурсантам упэўненасці ў сваіх сілах. Для пятай часткі ад агульнай колькасці ўдзельнікаў, што дапусцілі памылкі ў суаднясенні колькасці літар і гукаў, найбольшыя праблемы выклікалі тры наступныя словаформы: *зыходзячы* (шасцю вучнямі была аднесена да адзінак з роўнай колькасцю літар і гукаў, а яшчэ адзін яе папросту «згубіў», не запісаўшы ні ў які слупок), *раздзелаў* (пяць вучняў і гэту словаформу запісалі ў першы слупок) і *складаецца* (ізноў у пяці выпадках, але была аднесена да адзінак, у якіх гукаў больш, чым літар). Як бачым, дзве з трох прыведзеных словаформаў маюць у сваім складзе гук [дз'], які, хутчэй за ўсё, і стварыў праблемы для некаторых канкурсантаў. Аднак што магло стаць каранем праблем, адназначна сцвердзіць немагчыма, бо можна дапусціць такое тлумачэнне, што хтосьці з вучняў спалучэнне літар «д» і «з» палічыў за спалучэнне двух адпаведных гукаў, а можна і тое, што некаторыя вучні палічылі спалучэнне «дз» адзінай складанай літарай.

Другую частку задання змаглі выканаць бездакорна толькі чатырнаццаць удзельнікаў. З астатніх дваццаці дзевяці ледзь не ўсе, дваццаць чатыры вучні, не змаглі справіцца са словам *даследаванне*. Тое, што яно зможа выклікаць адчувальныя праблемы, у нейкай ступені чакалася, але што яго не змагла правільна запісаць большая частка ўдзельнікаў заключнага этапу алімпіяды, не можа не засмучаць. Праблемны характар гэтага слова, як і ўтваральнага для яго дзеяслова *даследаваць*, вынікае з памылковага стэрэатыпу, паводле якога двухскладовым суфіксам з заканчэннем на *-ва-*, што характэрна для рускіх дзеясловаў, у беларускай мове адпавядае ўласна суфікс *-ва-*, параўн.: рус. *связыва-ть*,

спил-ива-ть — бел. *звяз-ва-ць, спіль-ва-ць*. Аднак вучням (яны вывучалі правапіс дзеясловаў у сёмым класе) трэба помніць, што дзеясловы тыпу *даследаваць, камандаваць* складаюць спецыфічную групу, і іх суфікс *-ава-* (*-ява-*) не дапускае скарачанага формы. Распазнаваць дзеясловы гэтай групы можна, напрыклад, па формах 1-й асобы адз. ліку, у якіх немагчыма пазбегнуць канцавой часткі *-ую* (*-юю*), параўн.: *даследую, камандую*. А доказам таго, што частцы *-ую* (*-юю*) непазбежна адпавядаюць інфінітывы з суфіксам *-ава-* (*-ява-*), але ніяк не *-ва-*, з'яўляюцца дзеясловы з карацейшай асновай, параўн.: *працую — прац-ава-ць* (наўрад ці хто-небудзь можа дапусціць форму **прац-ва-ць*), *малюю — мал-ява-ць* (і зусім немагчымая форма **маль-ва-ць*).

Другім праблемным запісам было словазлучэнне *сістэмна абгрунтаваных* (шэсць вучняў запісалі яго праз злучок, а дзевяць — разам, як адно слова; яшчэ ў адной рабоце канкурсант так і не вызначыўся з правільным напісаннем). Колькасць у шаснаццаць чалавек, што не справіліся з гэтым прыкладам, паказвае, наколькі важна настаўнікам вучыць дзяцей шукаць і як мага больш «пажывому» ўспрымаць сінтаксічныя сувязі паміж словамі ў словазлучэннях, сказах, бо гэта, як у разгледжаным выпадку, можа стаць адзінай апорай пры вызначэнні правільнага варыянта напісання, не кажучы ўжо пра тое, што такі падыход спрыяе развіццю маўлення навучэнцаў.

Заданне 2, як і першую частку задання 1, бездакорна выканалі зноў 34 удзельнікі алімпіяды. Найбольш частай недакладнасцю (праўда, гэта адбылося ўсяго тройчы) аказалася прыпісанне значэння 'частка прадмета (матэрыяльна выражаная), на якой замацоўваюцца астатнія яго часткі; каркас, касцяк', пададзенага ва ўмове ў пазіцыі «А», слову *аснова*, ужытаму ў сказе *У першым акце спектакля пра школу Шпак тлумачыў паняцце «аснова трохвугольніка»*, пададзеным у пазіцыі «З». Улічваючы наяўнасць у дэфініцыі прыведзенага

значэння ўдакладнення «матэрыяльна выражаная», матывы такога выбару, зробленага трыма вучнямі, патлумачыць цяжка.

Пры выкананні задання 3 абсалютнага выніку дасягнула таксама значная частка навучэнцаў, гэтым разам іх было трыццаць. Найбольшыя цяжкасці тут выклікаў пошук «прыставачнага слова, утворанага бясуфіксным спосабам» (у дзвюх работах адпаведны, першы, радок табліцы ўвогуле не быў запоўнены, яшчэ ў трох там былі запісаны словы *абрады*, *дзеіства* і *ігра*), і асабліва — слова з прыстаўкай, каранем, суфіксам (не нулявым) і канчаткам (у тэксце гэта словаформа *адзенню*). У выніку другі радок табліцы, куды трэба было ўпісаць апошняе слова, у шасці работах не быў запоўнены, у дзвюх работах там была запісана словаформа *атрыбутам* (?), яшчэ ў трох — словаформы *абрады*, *стваралі* і *старажытныя*. Безумоўна, убачыць прыстаўку ў слове *адзенне*, якое мае звязаны карань, не так проста (да таго ж шэраг дзеясловаў утвараюцца ад дзеяслова *адзець* прыставачным спосабам з захаваннем прыстаўкі *а-*, напрыклад: *прыадзець*, *пераадзець*, *разадзець*). І калі праца з падобнымі словамі ў працэсе ажыццяўлення марфемнага аналізу ў класе, можа быць, не выглядае для настаўніка апраўданай, то пры падрыхтоўцы школьнікаў да алімпіяды, наадварот, пошук падобных нешаблонных прыкладаў павінен весціся мэтанакіравана, і гэта можа стаць важным фактарам поспеху ў спаборніцтве.

Падводзячы вынік выканання алімпіяднікам і задання 4, адразу адзначым, што па адной з пазіцый журы залічвала ў якасці правільнага больш за адзін варыянт адказу: у якасці значэння сінтаксічнай функцыі займенніка *іншае* прымаліся і ўласна правільны адказ «не з'яўляецца членам сказа» (бо цэласныя спалучэнні тыпу *не што іншае, як* маюць значэнне ўзмацняльнай частцы і членамі сказа не з'яўляюцца), і адказы, не вельмі далёкія ад правільнага: «выказнік», «частка выказніка» і пад. Аднак і гэты «элемент лаяльнасці» не дапамог значнай частцы канкурсантаў атрымаць максімальны бал, які дастаўся ўсяго дванаццаці з іх. Найбольш цяжка вучням было вызначыць як азначальны займеннік форму *іншае*: шаснаццаць разоў замест яе была названа форма *якая*, яшчэ чатыры разы — *сваёй*. Тое, што для навучэнцаў з усіх разрадаў займеннікаў найцяжэй запамінаюцца якраз азначальныя, з'яўляецца звыклым фактам, і супраць яго праблематычна знайсці дзейсныя

сродкі. Але каб вучні дадаткова не ўскладнялі сабе і так цяжкія задачы, варта даводзіць да іх хаця б тое, што азначальны займеннік зусім не абавязкова шукаць у сказе сярод азначэнняў, максімальна літаральна трактуючы назву разрада.

Амаль столькі ж вучняў (дзеятнаццаць) не вызначылі адносна займеннік. Замест формы *які* прыводзіліся даволі разнастайныя варыянты адказу: *што* (восем разоў, пры тым што ў абодвух выпадках выкарыстання *што* з'яўляецца не займеннікам, а злучнікам), *усе* (пяць), *з сабой* (тройчы), а таксама *гэта*, *яны*, *так* (па адным разе).

Заданне 5, разлічанае на здольнасць ствараць уласныя маўленчыя творы, выявіла некаторую абмежаванасць значнай часткі вучняў у гэтых адносінах, выкліканую недастатковасцю не толькі практычных маўленчых навыкаў, але і тэарэтычных ведаў у галіне сінтаксісу. Прычым калі з больш-менш тыповымі сказами большасць удзельнікаў алімпіяды справілася (напрыклад, карэктны ва ўсіх адносінах складаназалежны сказ з даданай азначальнай часткай не змаглі скласці дванаццаць чалавек, з даданай уступкі — сем, з даданай умовы — дзевяць), то скласці сказ з даданай параўнальнай часткай аказалася не пад сілу аж для трыццаці чатырох канкурсантаў. Некаторыя з іх заявілі пра тое, што такі сказ нельга скласці ў прыцыпе. Пры гэтым хтосьці такое перакананне абгрунтаваў наяўнасцю ў галоўнай частцы формы найвышэйшай ступені параўнання прыметніка *найлепшы* (тут бачым занадта вузкае разуменне паняцця параўнання), іншыя спасылаліся на адсутнасць у галоўнай частцы дзеяслова-выказніка або акалічнасці, выражанай прыслоўем у форме вышэйшай ступені параўнання. Дарэчы, імкненне абавязкова знайсці ў галоўнай частцы нейкі канкрэтны член сказа, каб «прывязаць» даданую частку пэўнага віду менавіта да яго, стала для некаторых вучняў бар'ерам і пры спробах складання іншых сказаў (напрыклад, з даданай часткай умовы, калі ў рабоце адзначалася адсутнасць у галоўнай частцы [дзеяслова-]выказніка або акалічнасці ўмовы). Вяртаючыся да праблемы складання складаназалежных сказаў з даданай параўнальнай часткай, адзначым, што некаторыя спробы зрабіць гэта аказаліся няўдалымі ў выніку таго, што вучні ўтваралі параўнальныя звароты, напрыклад: *...нібы падзяка за плённую працу акцёраў...* Як бачым, практыкаванне ў складанні складаназалежных сказаў з даданымі параўнальнымі часткамі — выдатны

метадычны сродак фарміравання ў вучняў выразнага ўяўлення пра тое, што для складана-залежнага сказа можа быць абавязковай умовай, а што — дастатковай.

Памылкі рознага тыпу, якія трэба было выявіць у прапанаваным тэксце ўдзельнікам алімпіяды пры выкананні задання 6, мелі вельмі розную ступень «заўважнасці». Так, некарэктную форму меснага склону множнага ліку *ролям* паправілі на патрэбную, *ролях*, усе канкурсанты без выключэння; на няправільна ўтворанае дзеепрыслоўе *апраўдвайшы* не звярнуў увагі толькі адзін чалавек. А вось няправільнае размяшчэнне частак састаўнога злучніка *не толькі, але і* адносна двух аднародных членаў сказа не заўважылі аж дваццаць пяць вучняў. Праяўленая тут няўважлівасць сведчыць, на нашу думку, пра тое, што развіццю звязнага маўлення важна прысвячаць пільную ўвагу ў рабоце не толькі з малодшымі школьнікамі, але і са старэйшымі.

Для дваццаці вучняў засталася незаўважнай розніца паміж паронімамі *стаўленне і станаўленне*. Трынаццаць вучняў праігнаравалі неадпаведны афіцыйнай арфаэпічнай норме фанетычны варыянт прыметніка *акторскасцэнічныя*, прычым у адной з работ у дадатак да гэтага форма *акцёры* была выпраўлена на *акторы*. Такое рашэнне, ва ўсякім разе, можна ацаніць як паслядоўнае, бо пакідаць у адным тэксце ўзаемавыключальныя варыянты тым больш некарэктна. Дадатковым апраўданнем для такога выбару з’яўляецца той факт, што варыянт *актор* (*акторскі*) мае ў беларускай мове і адносна нядаўнюю гістарычную аснову (ён зафіксаваны ў слоўніках дваццатых гадоў), і пэўную ўзуальную сілу, і не супярэчыць словаўтваральным заканамернасцям сучаснай беларускай мовы (параўн. з *крэдытор, дэбітор*). А вось калі чацвёрта ўдзельнікаў, не паправіўшы запіс *33 спектакля* (а ўсіх такіх аказалася адзінаццаць чалавек), перайначылі яшчэ і *33 акцёры на 33 акцёра*, то такі захад нельга не ацаніць як зусім неабгрунтаваны (хоць нехта абгрунтаванне паспрабаваў знайсці: маўляў, у беларускай мове назоўнікі ўжываюцца ў форме назоўнага склону множнага ліку толькі пры лічэбніках *два, тры, чатыры*, а пры састаўных лічэбніках тыпу *трыццаць тры* маюць форму роднага склону адзіночнага ліку).

Зрэшты, некаторыя ўдзельнікі алімпіяды пакінулі арыгінальныя каментары, што выдаюць у іх вынаходнікаў, якія імкнуцца тонка

разумець мову, а гэты факт пераконвае ў тым, што філалагічныя алімпіяды з’яўляюцца выдатным стымулам для развіцця і ўдасканалення моўных кампетэнцый. Пакажам некаторыя каментары, не пазбаўленыя рацыянальнага зерня. Так, у адной з работ словазлучэнне *спецыялістаў тэатра* было ўдасканалена за кошт дадатковага кампанента (*спецыялістаў у галіне тэатра*) з наступным тлумачэннем: «Спецыяліст тэатра — працаўнік асобнага тэатра, а запрашаюцца шматлікія спецыялісты». Каля дзесяці вучняў замянілі слова *цікавасць* (на *цікаўнасць* або *зацікаўленасць*); некаторыя з тлумачэнняў такога рашэння: «*Цікавасць* — уласцівасць цікавага, які прыцягвае нечым увагу, а *цікаўнасць* — уласцівасць цікаўнага, які хоча ўсё ведаць»; «Гэта паронімы. *Цікавы* — гэта той, хто сам зацікаўлівае; *цікаўны* — хто цікавіцца. Таму можна выклікаць *цікаўнасць*».

Заданне 8 мела на мэце праверыць у канкурсантаў веданне ў межах школьнай праграмы шэрагу звязаных з драматургіяй і тэатрам тэарэтыка-літаратуразнаўчых тэрмінаў і паняццяў, разгадаць крыжаванку, дзе былі зашыфраваны некаторыя з іх. Пераважная большасць навучэнцаў (30 з 43) атрымала максімальную колькасць балаў — 6. Найбольшую цяжкасць выклікалі азначэнні тэрмінаў «рэмарка» і «рэпертуар» — у абодвух выпадках не далі адказу па пяць удзельнікаў; «драма» і «фарс» — па тры, «дэкарацыя» — два, «вадэвіль», «рэжысёр», «трагедыя» — па адным удзельніку. Як бачым, памылкі звязаныя як з драматургічнымі жанрамі, так і з тэатральным мастацтвам у цэлым. Таму для замацавання і дыферэнцыяцыі падобных паняццяў іх абавязкова трэба згадаць і тлумачыць пры аналізе драматургічнага твора.

У заданні 9 трэба было «пазнаць» персанажа беларускага драматургічнага твора па яго рэпліцы, а таксама пазначыць назву твора і яго аўтара. Максімальную колькасць балаў (6) набралі толькі шэсць вучняў з 43. Пераважная большасць удзельнікаў (10 з 43) набрала 4 балы. Мінімальны бал (2) набралі толькі тры канкурсанты.

Найменш памылак удзельнікі зрабілі ў частцы А, правільна вызначыўшы «Раскіданае гняздо» Янкі Купалы. У асноўным правільна назвалі і персанажа (Незнаёмы), хоць былі варыянты «Незнаёмец», «Невядомы», «Падарожнік», «Бяздомны». Разам з тым рэпліку некаторыя адносілі да Старца, Зябліка, Сымона. Былі і памылковыя версіі: Тарас з паэмы

«Тарас на Парнасе» К. Вераніцына, Лісцік (?) з апавядання «Хмаркі» (?) Якуба Коласа.

У частцы Б (другое месца па памылках) замест Куторгі з «Пінскай шляхты» В. Дуніна-Марцінкевіча найчасцей называлі Адольфа Быкоўскага / Пана з «Паўлінкі» Янкі Купалы. Сярод варыянтаў — Кручкоў з «Пінскай шляхты» В. Дуніна-Марцінкевіча, Патоцкі з «Бандароўны» Янкі Купалы, Гарлахвацкі з п'есы «Хто смяецца апошнім» Кандрата Крапівы.

Частка В, дзе неабходна было назваць Якіма Сароку з «Паўлінкі» Янкі Купалы, на трэцім месцы па памылках. Навучэнцы часам называлі персанажа Яўхімам, Яфімам, Васілём, Антосем, Сымонам, Іванам, маладым хлопцам, каханым Паўлінкі, настаўнікам або блыталі яго з Адольфам Быкоўскім ці Грышкам з «Пінскай шляхты» В. Дуніна-Марцінкевіча. Выказваліся памылковыя версіі на конт назвы твора: «Бандароўна» Янкі Купалы і інш.

Абсалютны лідар па памылках — частка Г, дзе замест правільнага адказу («Пісулькін з «Пінскай шляхты» В. Дуніна-Марцінкевіча») вучні найчасцей называлі прыстава Кручкова. Хоць пры гэтым у цытаце персанаж характарызаваў сваю пасаду: «Харашо быць пісьмавадзіцелем у разумнага чалавека, маляваныя госцікі!», ужываў характэрныя выразы: «І я вас прашу, ваша *благародзіе* <...>» [вылучана намі]. У якасці няправільных варыянтаў былі таксама наступныя: Зёлкін з п'есы «Хто смяецца апошнім» Кандрата Крапівы, Куторга з «Пінскай шляхты» В. Дуніна-Марцінкевіча, Сцяпан Крыніцкі з «Паўлінкі» Янкі Купалы.

У сувязі з гэтым пры вывучэнні і аналізе мастацкага твора рэкамендуецца звяртаць увагу на мову персанажаў, на своеасаблівыя моўныя маркеры (словы, устойлівыя выразы і інш.), што дапамагаюць ахарактарызаваць адлюстраваны ў творы час, сферу дзейнасці і захапленні герояў, выконваюць сэнсаўтваральную функцыю ў мастацкім тэксце.

Заданне 10 мела на мэце праверыць творчыя здольнасці і літаратурную эрудыцыю вучняў, а таксама іх веды па гісторыі і тэорыі літаратуры. Неабходна было прыдумаць невялічкую п'есу пра гіпатэтычную сустрэчу дзвюх вядомых літаратурных гераінь — Надзеі Яноўскай і жонкі Грынкевіча, вызначыўшы пры гэтым, з якіх яны твораў і якога аўтара («Дзікае паляванне караля Стаха» і «Паром на бурнай рацэ» адпаведна, аўтар У. Караткевіч). У цэлым удзельнікі алімпіяды справіліся з

гэтым заданнем. Толькі двое не паспрабавалі сябе ў якасці драматурга, хоць і атрымалі належны бал за вызначэнне аўтара і твораў. Максімальную колькасць балаў (6) атрымалі пяць канкурсантаў. Разам з тым трэба адзначыць, што за кожную памылку (любога тыпу) ад максімальнай колькасці балаў адымалася 0,1 бала, таму зразумела, што высокі творчы і літаратуразнаўчы ўзровень паказалі значна больш навучэнцаў. Ад 5 да 5,9 бала — у 20 навучэнцаў, ад 4 да 4,9 — у 15, ад 3 да 3,9 — у аднаго. Мінімальныя балы набралі канкурсанты, у якіх п'еса не мела назвы, пераліку дзейных асоб, адсутнічалі рэмаркі, праз рэплікі не быў вызначаны характар персанажаў — па сутнасці, быў напісаны не драматургічны, а эпічны празаічны тэкст.

Многія канкурсанты ў аснову свайго тэксту паклалі сустрэчу жанчын, якая магла б адбыцца ў рэальным жыцці. Гэта сустрэча часта на ўлонні прыроды (парк, сад, вуліца), гераіні знаёмяцца, гутараць пра сваіх каханых, расказваюць пра свой лёс, развітваюцца, абяцаючы сустрэцца яшчэ. Былі і арыгінальныя творы. Напрыклад, адна з аўтараў унесла элемент містыкі і чарадзейства. Надзея Яноўская, у якой арыштавалі мужа і якая засталася адна ў Балотных Ялінах з дзецьмі, не пабаялася ў моцны дождж адчыніць дзверы стомленай спадарожніцы — жонцы Грынкевіча. А тая раптам ператварылася ў бліскучы пыл, што зоркамі ўзняўся да неба. Другая аўтарка перанесла гераінь у будучыню, у іх шчаслівае сямейнае жыццё, дзе нават Грынкевіч застаўся жывы. У трэцяй атрымалася камедыя гісторыя, у якой муж Грынкевіч апынуўся ў шпіталі з падазрэннем на апендыцыт, але дыягназ пакуль няпэўны. Жонка Грынкевіча едзе разбірацца з «гэтымі гора-дактарамі» і трапляе ў буру. Яна знаходзіць прытулак у Надзеі Яноўскай, а той таксама ёсць што расказаць пра сучасную медыцыну, бо яна хвора на лунатызм, а дапамогі ад лекараў так і няма. Чацвёртая аўтарка не змагла згадаць назву аднаго з твораў, таму сваю п'есу яна назвала «Забытыя». У ёй жонка Грынкевіча не памятае, з якога яна твора, а Надзею Яноўскую яе муж Беларэцкі ўвогуле кінуў адну ў незнаёмым горадзе. Паліцыя рады не дае, бо там служыць пан Зносак, які спачатку павінен вызначыць нацыянальнасць персанажаў. Тады і вырашаюць забытыя гераіні вяртацца ў Балотныя Яліны і жыць там удзвюх. Вось удалы прыклад таго, як аўтар здолеў выйсці са складанай сітуацыі і ператварыць яе ў крыніцу свайго натхнення.